

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۶۲»

(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

این طرح با هدف توسعه دایره شمول موضوع قانون تعاریف و ضوابط کشوری در تعریف شهر به منظور ارتقای سطح خدمات رسانی از طریق تبدیل روستاهای پرجمعیت به شهر تهیه و تدوین شده است. صرف نظر از بسیاری اظهارنظرهای کارشناسی که تصویب چنین طرح‌هایی را بدون پشتوانه مطالعاتی کافی ناکارآمد و حتی بعضاً دارای آثار معکوس می‌دانند، طرح حاضر پس از تدوین در صحن علنی توسط شورای نگهبان مغایر اصل هفتادوپنجم قانون اساسی شناخته شد.

تحلیل ایراد شورای نگهبان

از آنجایی که تبدیل هر روستا به شهر و افزایش تعداد بخش‌ها و سایر نتایج تصویب طرح مستلزم هزینه‌های جدید برای دولت از جمله هزینه‌های تهیه ساختار و تشکیلات مادی و انسانی در تأمین بخشداری و فرمانداری و بسیاری موارد دیگر است، این تکلیف هزینه‌های تأمین ملزومات قانونی امکانات شهری را برای روستاهای تبدیل شده در پی خواهد داشت. لذا شورای نگهبان از آن جهت که محل تأمین این هزینه در مصوبه مشخص نشده است، آن را مغایر اصل هفتادوپنجم قانون اساسی شناخته است.

نتیجه‌گیری

بنابر مطالب فوق و صرف نظر از تحلیل محتوایی مصوبه و ترجیح معوق باقی گذاردن مصوبه تا زمان بررسی «لایحه نظام جامع تقسیمات کشوری» به منظور انجام مطالعات و بررسی‌های بیشتر، متن اصلاحی مصوب کمیسیون شوراها و امور داخلی که بند «۸۵» از ردیف متفرقه ۵۵۰۰۰۰ سند بودجه سال ۱۳۸۹ را به منظور تأمین بار مالی اجرای این طرح معرفی کرده است رافع ایراد شورای نگهبان خواهد بود.

لازم به ذکر است این بند، مبلغ ۵۰ میلیارد تومان را جهت تأمین بار مالی اجرای قانون اصلاح تقسیمات کشوری و تبدیل دهیاری‌ها به بخش و شهرستان معین کرده است. اما نکته قابل ملاحظه آن است که براساس پیش‌بینی‌ها در صورت تصویب این طرح حدود ۱۰۰ شهر جدیدالتأسیس خواهیم داشت که مناطق عموماً توسعه نیافته به بار خواهد آورد. از سوی دیگر باید توجه کرد عبارت «نقاط کمتر توسعه یافته» دارای ابهام بوده و مشخص نیست به چه مناطقی اطلاق خواهد شد، لذا ضرورت دارد شاخص‌ها و معیارهای دیگری نیز ذکر شود.

در مجموع، کاهش نصاب جمعیتی شهرها که منجر به افزایش تعداد آنها و بالطبع تغییرات اساسی اجتماعی - سیاسی در سطح کشور خواهد شد، مستلزم بررسی‌ها و مطالعات جدی است که باید در قالب نظام جامع تقسیمات کشوری صورت پذیرد.

اصرار بر تصویب این طرح می‌تواند منجر به برهم خوردن انسجام و یکپارچگی قوانین فعلی نیز شده و مشکلات جدیدی به وجود آورد.